

Oponentský posudok na dizertačnú prácu

Mgr. Václav Šimandl

Kompetence učiteľů ICT v oblasti technické e-bezpečnosti

Predložená dizertačná práca sa venuje výskumu kompetencií učiteľov ICT v oblasti technickej e-bezpečnosti a sformulovaniu modelu ich vytvárania a ovplyvňovania.

Autor v práci kvalifikovane charakterizoval výskumnú oblasť a sformuloval výskumný problém. Na jeho riešenie si stanovil tri základné ciele, ku ktorým napokon vyslovil zodpovedajúce výskumné otázky. Z nich prvé dve orientuje na lepšie porozumenie správania učiteľov ICT v skúmanej oblasti technickej e-bezpečnosti a na hlboké porozumenie rôznych faktorov, ktoré vplyvajú na formovanie ich kompetencií v tejto problematike. Tretia výskumná otázka – a de facto druhá veľká časť práce – je zameraná na návrh, vývoj a posúdenie pedagogickej intervencie na rozvoj skúmaných kompetencií u študentov učiteľského odboru ICT.

Na zodpovedanie položených otázok si doktorand zvolil primeraný kvalitatívny výskumný dizajn, ktorý si do hĺbky osvojil a dôsledne a korektne aplikoval.

Celý postup dizertačného výskumu autor v práci charakterizuje starostlivo a detailne, od prípravy výskumu, cez vývoj a pilotné overenie metód na zber dát, potom samotný zber, ich analýzu a napokon interpretáciu a sumarizáciu výsledkov. K štruktúre a prezentácii práce mám len niekoľko drobných poznámok:

- Nedokázal som sa celkom presne zorientovať v zozname kategórií na str. 63, ktoré autor identifikoval a ktoré jednu po druhej prezentuje v kapitole 5.1. Tento zoznam sa mi nie presne zhodoval s kategóriami, ako sú prezentované v Prilohe D. A nezhoduje sa celkom presne ani s poradím, ako sú kategórie prezentované na nasledujúcich stranách 5.1.
- V záveroch kapitol 5.1, 5.2 a 5.3 by som prijal – po detailnej prezentácii výsledkov analýzy dát, ktorá vždy tvorí jadro príslušnej kapitoly – kompaktné zhrnutie výsledkov v jedinej (pomerne malej) tabuľke, či mape alebo diagrame.
- V záverečnom hodnotení výsledkov by som očakával spätné (stručné) komentovanie primeranosti zvoleného výskumného dizajnu a stručné zdôvodnenie vhodnosti budovania *zakotvenej teórie*.

Na práci si vážim starostlivý a systematický prístup výskumníka, jeho zrejmy osobný zápal pre skúmanú problematiku, jej hlbokú znalosť a výbornú znalosť adekvátnych výskumných nástrojov, a tiež kultivovaný prejav pri analýze a prezentácii výsledkov. Oceňujem aj priebežnú publikačnú aktivitu autora počas doktorandského štúdia. Takto získané skúsenosti sa o.i. celkom určite kladne prejavili na úrovni celej práce.

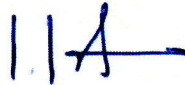
Doktorandovi by som rád k obhajobe položil pár otázok:

- Pri čítaní niektorých citátov z interview s učiteľmi som si opakovane spomenul na generáciu našich otcov, ktorí vo svojich Škodách 100 MB vozili skoro celú ďalšiu Škodu 100 MB, ale v súčiastkach, a boli pripravení na svojom milovanom, aj keď nie celkom dokonalom aute, opraviť čokoľvek, kdekoľvek a kedykoľvek (aj za cenu, že sa potom do auta už nikto iný z rodiny nevošiel).
Moja otázka teda znie, nakoľko vidíte v diskutovaných témach a skúmaných kompetenciách technickej e-bezpečnosti prítomný aj dočasný prvok „dbovej nedokonalosti“, zastaraných alebo nedokonalých hardvérových a softvérových riešení, nedostatočných investícií do systémových riešení na školách a pod.
- Aj keď teraz prekračujem zameranie posudzovanej dizertačnej práce, zaujímal by ma váš názor na to, ako súvisia vami pozorované a nie vždy úplne uspokojivé bezpečnostné návyky učiteľov ICT s celkovou úrovňou digitálnej gramotnosti a povedomia o technickej e-

bezpečnosti všeobecnej populácie u nás (ktorá zrejme bude v Čechách a na Slovensku zhruba rovnaká).

- Vo svojej práci ste sa explicitne zamerali na skúmanie jedného aspektu e-bezpečnosti, a to technickej e-bezpečnosti. Pri výchove a vzdelávaní žiakov však s minimálne rovnakou naliehavosťou musíme rozvíjať aj ďalšie aspekty ich bezpečnosti v digitálnom svete. Zaujímalo by ma, či sa vo vašich rozhovoroch s učiteľmi niekedy otvorili aj tieto témy. A tiež: Ak budeme v príprave budúcich učiteľov ICT úspešní v rozvoji ich technických bezpečnostných návykov, znamená to podľa vás u týchto učiteľov automaticky aj rozvoj kompetencií (alebo minimálne uvedomenia si závažnosti) tých druhých aspektov?

Na záver konštatujem, že dizertačnú prácu Mgr. Václava Šimadla považujem za kvalitnú a mimoriadne starostlivo vypracovanú a prezentovanú, korektnú po stránke metodologických postupov a prínosnú pre rozvoj poznania v odbore *Informační a komunikační technologie ve vzdělávání*. Prácu hodnotím vysoko pozitívne a odporúčam ju k obhajobe. Po úspešnej obhajobe podporujem návrh udeliť Mgr. Václavovi Šimadlovi titul PhD.

5. júna 2016

prof. RNDr. Ivan Kalaš, PhD.
Katedra základov a vyučovania informatiky
Fakulta matematiky, fyziky a informatiky
Univerzita Komenského v Bratislave

Oponentský posudek disertační práce

Autor: **Mgr. Václav Šimandl**

Název práce: **Kompetence učitelů ICT v oblasti technické e-bezpečnosti**

Studijní obor: **Informační a komunikační technologie ve vzdělávání**

Vysoká škola: **Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Pedagogická fakulta**

Práce je věnována problematice bezpečnosti uživatele digitálních technologií ve školní praxi. Její téma je bezesporu vysoce aktuální.

Práci lze rozdělit na dvě, rozsahem téměř vyrovnané, části. V první jsou přehledně zpracována východiska a metodologie výzkumu, ve druhé dosažené výsledky. Obě části jsou zpracovány přehledně, s oporou o dostupnou literaturu. Mgr. Šimandl prokázal schopnost přesvědčivě argumentovat a diskutovat výsledky dosažené jinými badateli. V textu je jasně odlišeno, kdy se opírá o publikované výsledky a kdy jde o jeho vlastní závěry.

Podrobněji k jednotlivým kapitolám:

V části *Současný stav studované problematiky* autor postupně vymezuje použitou terminologii a shrnuje dosavadní výzkumné výsledky týkající se kompetencí žáků i dospělých a charakterizuje situaci v oblasti e-bezpečnosti. Kladně hodnotím, že autor nejen informuje o práci jiných autorů, ale komentuje získané informace. K této části práci mám jednu připomínku. Většina výzkumu, který je diskutován, se uskutečnila v zahraničí; v některých případech jej uskutečnily komerční společnosti. Uvažoval autor o tom, do jaké míry mohou být výsledky základem úvah pro české prostředí?

V části *Cíle disertační práce* autor adekvátně odlišuje výzkumný problém, výzkumné cíle a otázky. V souladu s tímto vymezením jsou pak zpracovány *metody a způsob řešení* projektu disertační práce. Tuto část považuji za velmi inspirující pro další studenty doktorských programů v oblasti vzdělávání, protože Mgr. Šimandl nechává čtenáře nahlédnout do svých úvah o volbě metod, opírá se o metodologické publikace, využívá validních argumentů pro svůj postup. Popis kvalitativní metodologie je zpracován v souladu s územím v tomto typu výzkumů jako příběh popisující cestu autora k výsledkům. Zejména část zaměřená na tvorbu teorie přesvědčivě ukazuje, že autor porozuměl designu zakotvené teorie a byl připraven adekvátně s ní pracovat. Kladně také hodnotím, že návrh metodiky výuky e-bezpečnosti byl testován výukovým experimentem, který byl vyhodnocen kvantitativně. Autor tím prokázal schopnost pracovat s metodou sémantického diferenciálu. Navíc práce obsahuje aplikování výzkumných výsledků do vzdělávací praxe.

V části, která popisuje *výsledky výzkumu*, autor nejprve přehledně zpracovává závěry kvalitativní analýzy vycházející z kódování. Text je doplněn vsuvkami, které jsou označeny jako *exkurzy* (a číslované), v kterých jsou vysvětleny některé další okolnosti, které měly vliv na interpretaci dat. Za nejčinnější považují modely, které autor vytvořil a uvádí v kapitole 5.2.1. Autor v textu diskutuje různé verze a podrobně ukazuje, jak jsou ukotveny v datech.

Poslední část práce se týká vyhodnocení účinnosti výukových experimentů, které student uskutečnil. Výsledky jsou opět odpovědně interpretovány. Metoda sémantického diferenciatu se osvědčila a umožnila hlubší analýzu porozumění a posunu postojů. Drobný rozpor vidím ve faktu, že práce se zabývá hlavně vztahem učitelů k e-bezpečnosti a evaluace *optimalizačního nástroje* (kterou bych raději označila jako výukový experiment) proběhla se studenty.

Práce se vyznačuje vysokou přesností použité argumentace a vyjadřování vůbec. Za pozitivní považuji i to, že se autor na několika místech zabývá etickými otázkami. Po formální stránce práce je téměř bezchybná.

Práce má vysokou hodnotu a jednoznačně prokazuje předpoklady autora k samostatné výzkumné práci. **Konstatuji, že splňuje požadavky kladené na disertační práci v příslušném oboru a doporučuji ji k obhajobě.**

V Českých Budějovicích 30. 6. 2016

doc. PhDr. Alena Hošpesová, Ph.D.